

ГЯБРІЕЛЬ ГАРСІЯ
МАРКЕС

ЗУСТРІНЕМОСЬ
У СЕРПНІ

ХАРКІВ
«Фоліо»
2024

Вона повернулася на острів у п'ятницю 16 серпня поромом о третій пополудні. На ній були джинси, картата сорочка, прості туфлі без підборів на босу ногу, у руках — атласна парасолька, сумочка і пляжна валізка — єдиний багаж. На зупинці таксі біля пристані відразу попрямувала до старенького авто, поіржавілого від солі. Водій привітався з нею, як із давньою знайомою, і повіз, петляючи місцевим селищем, повз халупи, сконструйовані з переплетених жердин і гілок, укриті дахами з пальмового листя, вулицями розпеченого піску, що вели до палаючого моря. Йому доводилося маневрувати, оминаючи нахабних свиней і голих дітлахів, що витанцьовували

перед таксівою, як тореро перед биком. Аж ось селище перейшло в алею королівських пальм, де розташовувалися пляжі туристичних готелів, між відкритим морем і внутрішньою лагуною, заселеною великими блакитними чаплями. Нарешті авто зупинилося біля найстарішого та найнеприкметнішого готелю.

Консьєрж чекав на неї з підготовленою формою для реєстрації — залишалося тільки підписати — і ключами від єдиної кімнати на другому поверсі з виглядом на лагуну. Вона піднялася нагору чотирма сходинками й увійшла до маленької кімнати, у якій пахнуло свіжим інсектицидом і яку майже повністю займало величезне двоспальне ліжко. Дістала з валізки шкіряну косметичку й не розрізану до кінця книжку, яку поклала на нічний столик із всунутим ножом для розрізання сторінок зі слонової кістки замість закладки. Дістала рожеву нічну сорочку з шовку та сховала

її під подушку. Витягла шовкову хустинку з малюнками екваторіальних птахів, білу майку та поношені тенісні туфлі й усе це віднесла до ванної.

Перш ніж причепуритися, зняла обручку й чоловічий годинник, який носила на правіці, поклала їх на поличку туалетного столика та швидкими рухами омила обличчя, щоб позбутися порошу від подорожі й відігнати сонливість сієсти. Витершись, оцінювально глянула в дзеркало на свої груди — округлі й високі, попри те, що вона вже двічі народжувала. Перебираючи пальцями, натягнула шкіру на щоках назад, щоб нагадати собі, який вигляд мала, коли була молодою. На зморшки на шії не зважала — тут немає ради, показала гарні зуби, щойно почищені після сніданку на поромі. Потерла дезодорантом під чисто виголеними пахвами й одягла свіжу бавовняну сорочку з ініціалами АМБ, вишитими на кишени. Розчесала довге, до плечей, індіанське

волосся й зав'язала у хвіст хустиною з птахами. На завершення зволожила губи звичайною вазеліною помадою, язиком змочила вказівні пальці, щоб розгладити нахилені назустріч брови, провела парфумами «Ліси Сходу» за кожним вушком і нарешті подивилась у дзеркалі на своє обличчя зрілої жінки-матері. Шкіра без жодного сліду косметики за кольором і текстурою нагадувала мед, а світлі топазові очі красиво ясніли з-під по-португальськи темних повік. Вона розклала себе на часточки, безжально оцінюючи, і дійшла висновку, що на вигляд майже так само гарна, як і почувається. Лише коли надягла обручку й годинник, побачила, що запізнюється: було за шість хвилин четверта, але ще зайву мить віддалась смутку, спостерігаючи за чаплями, які нерухомо висіли в розпеченому диханні лагуни.

Таксі чекало на неї під банановими деревами біля входу. Воно без вказівки рушило

пальмовою алеєю до вільного простору без готелів, де був ринок просто неба, і зупинилося біля квіткової ятки. Огрядна негритянка, яка дрімала на пляжному стільці, прокинулась, здригнувшись від звуку клаксона, упізнала жінку на задньому сидінні авто й зі смішками та теревеннями передала замовлений для неї букет гладіолусів. За кілька кварталів таксі повернуло на ледь прохідний путівець, що сходив нагору гострим кам'янистим виступом. Крізь загусле від спеки повітря було видно відкрите Карибське море, прогулянкові яхти, що вишикувалися біля туристичної пристані, пором, що о четвертій годині повертався до міста. На вершині гори розташовувалося найбільше кладовище. Легко штовхнувши заіржавілу браму, вона пішла з букетом квітів стежиною між порослими бур'яном горбками. У центрі росла широкогілляста сейба, що слугувала їй орієнтиром для знаходження могили матері.

Гостре каміння боляче кололо навіть крізь розпечені гумові підошви, від палючого сонця не рятувала атласна парасолька. З кущів вибігла ігуана, зупинилась, як у землю вкопана, навпроти неї, якусь мить лупала очима, а тоді втекла.

Вона вдягла садову рукавичку, яку мала в кишені, й мусила очистити три надгробки, перш ніж упізнала жовтуватий мармур з ім'ям матері й датою її смерті, вісім років тому.

Таку подорож вона здійснювала щороку 16 серпня в той самий час, на тому самому таксі, з тією ж квіткаркою, під палючим сонцем того ж убогого кладовища, щоб покласти букет свіжих гладіолусів на могилу матері. Після цього не мала жодних справ аж до відходу першого порому в зворотному напрямку наступного ранку.

Ана Магдалена Бах, як її звали, була сорока шести років від роду, двадцять сім із яких провела в щасливому шлюбі

з чоловіком, якого кохала і який кохав її. Вона одружилась із ним ще до того як отримала ступінь з гуманітарних наук, незайманою і не маючи попередніх заручин. Її мати була відомою вчителькою початкових класів за системою Монтессорі¹, яка, незважаючи на всі свої заслуги, не бажала собі нічого іншого до гробової дошки. Ана Магдалена успадкувала від неї ясність золотавих очей, небалакучість і розум, щоб опановувати свій природний темперамент. Це була родина музикантів. Її батько, викладач гри на фортепіано, протягом сорока років очолював місцеву консерваторію. У її чоловіка, диригента оркестру, який замінив на цій посаді свого вчителя, батьки також були музикантами. Вони мали зразкового сина, який у двадцять два роки став

---

¹ *Педагогіка Монтессорі* — система навчання дітей, спрямована на розвиток природних інтересів і діяльності, а не за формальними методами навчання. Марія Монтессорі (1870–1952) — італійська лікарка, освітянка, відома розробкою педагогічних методів вільного розвитку дітей.

першою віолончеллю в Національному симфонічному оркестрі і якому на закритому концерті аплодував сам Мстислав Леопольдович Ростропович. Натомість у їхньої вісімнадцятирічної дочки був майже геніальний хист вчитися грі на будь-якому інструменті на слух, але це їй подобалось просто як привід, щоб не ночувати вдома. Вона була щаслива в коханні з віртуозним джазовим трубачем, але хотіла постригтися в черниці ордену босих кармеліток, усупереч волі батьків.

Про своє бажання бути похованою на острові її матір сказала за три дні до смерті. Ана Магдалена хотіла поїхати на похорон, але це видалося нерозумним, оскільки вона сама не вірила, що зможе витримати смуток. Її батько привіз її на острів у першу річницю по смерті матері, щоб встановити мармуровий надгробок на могилі. Її налякала подорож на каное з підвісним двигуном, яка тривала

майже чотири години бурхливим морем, що ні на мить не заспокоювалось. Викликали захоплення золотаві піщані пляжі на краю незайманої сельви, пташине щебетання та примарне ширяння чапель над затокою внутрішньої лагуни. Засмутила убогість селища, де людям доводилось навіть у негоду спати просто неба в гамаках, натягнутих між двома кокосовими пальмами, хоч тут народився поет і пишномовний сенатор, який ледь не став президентом республіки. Вразила кількість чорношкірих рибалок з руками, скаліченими від передчасного вибуху шашок динаміту. Та, попри все, зрозуміла волевиявлення своєї матері, коли побачила велич світу з вершини кладовища. Це було єдине усамітнене місце, де вона не почувалася самотньою. Саме тоді Ана Магдалена Бах схилилася до думки залишити її там, де вона була, і щороку приносити на її могилу букет гладіолусів.